

PŘÍŠTÍ ZASTÁVKA ČESKÁ REPUBLIKA

INFORMACE PRO CIZINCE, KTERÍ MAJÍ
V ÚMYSLU POBÝVAT V ČR

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Informační brožuru „Příští zastávka – Česká republika“ vytvořila expertní skupina pracovníků Ministerstva vnitra, Odboru azylové a migrační politiky, zástupců Integračních center, nevládních neziskových organizací Slovo 21 a IOM Mezinárodní organizace pro migraci.

© o. s. Slovo 21, 2012

Všechna práva vyhrazena. Tato publikace ani žádná její část nesmí být reprodukována nebo šířena v žádné formě elektronické nebo mechanické, včetně fotokopí, bez písemného souhlasu vydavatele.

ISBN 978-80-904327-3-4

PŘÍŠTÍ ZASTÁVKA ČESKÁ REPUBLIKA

INFORMACE PRO CIZINCE, KTEŘÍ MAJÍ V ÚMYSLU POBÝVAT V ČR

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Brožura vznikla v rámci projektu spolufinancovaného Evropskou unií z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a Ministerstvem vnitra České republiky.

PŘÍŠTÍ ZASTÁVKA - ČESKÁ REPUBLIKA

Komu je brožura určena?

Komu brožura není určena?

Co je dlouhodobé vízum?

Co je povolení k dlouhodobému pobytu?

Kdo rozhoduje o vaší žádosti?

ZVAŽUJI ODJEZD DO ČR

Chci v ČR studovat

Chci v ČR pracovat

Chci v ČR podnikat

PŘIJÍŽDÍM DO ČR

Co je ohlašovací povinnost?

Co je biometrika a biometrický průkaz?

Jak se hlásí změny?

Jak si pobyt v ČR prodloužit?

Jak je to s cestováním do jiných zemí v Schengenu a EU?

Chci, aby za mnou do ČR přijela později rodina

Zdravotní a sociální pojištění v ČR

NA CO SI DÁT POZOR? JAKÁ JSOU RIZIKA?

Bezplatná pomoc a informace

Zprostředkovatelé

Osobní doklady a dokumenty

Plná moc

Pracovní podmínky

Dluhy a bezdlužnost

Dodržování zákona

Změna adresy v ČR

Úspory pro případ nouze

DŮLEŽITÉ KONTAKTY V ČR

Před odjezdem do ČR

Po příjezdu do ČR

Tato brožura je informačním materiálem pro cizince ze třetích zemí, kteří se rozhodují odcestovat dlouhodobě do České republiky. Brožura seznámí cizince s pravidly pro získání a zejména udržení legálního pobytu, doprovodný filmový dokument (DVD) přiblíží také prostředí v České republice. Přiložen je i seznam, ve kterém si cizinci sami mohou průběžně kontrolovat, zda nezapomněli splnit některou ze svých povinností před odjezdem a během pobytu v České republice. Tato brožura vznikla paralelně s dalšími informačními materiály, jako je krátký dokument a brožura „Vítejte v České republice“, a souvisejícími informačními materiály, které získají cizinci po příjezdu do ČR.

Cílem těchto informačních materiálů je podpora integrace cizinců v České republice, podpora znalosti práv a povinností v České republice, podpora samostatné orientace v prostředí České republiky a místním regionu. Cílem je dále rozšíření informací o legálních možnostech pobytu v ČR a varování před negativními jevy. Prostřednictvím předávaných informací chceme co nejvíce podpořit samostatnost a soběstačnost nově příchozích přistěhovalců. Většinu záležitostí spojených s pobytem v ČR je možné zařídit si samostatně. V případě potřeby je dále možné obrátit se na zdarma poskytované služby nevládního neziskového sektoru (NNO) a Integračních center.

KOMU JE BROŽURA URČENA?

Tato brožura JE určena občanům zemí mimo EU, kteří plánují příjezd do ČR na déle než 90 dnů, a budou si proto žádat o dlouhodobé vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu.

KOMU BROŽURA NENÍ URČENA?

Tato brožura NENÍ určena občanům EU a jejich rodinným příslušníkům, ani žadatelům o schengenské vízum nebo povolení k trvalému pobytu!

CO JE DLOUHODOBÉ VÍZUM?

Dlouhodobé vízum je vízum k pobytu nad 90 dnů, s maximální platností 6 měsíců, o které se před prvním příjezdem do ČR na dobu delší než 90 dnů žádá nejčastěji. Pokud budete chtít v ČR následně zůstat déle a budete nadále vykonávat stejnou aktivitu, za kterou jste přijeli a na základě které vám bylo uděleno dlouhodobé vízum (budete stále plnit stejný účel pobytu), pobyt prodloužíte žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu v ČR. Dlouhodobé **vízum je štítek nalepený v pase**.

CO JE POVOLENÍ K DLOUHODOBÉMU POBYTU?

Povolení k dlouhodobému pobytu je pobytový status, o který lze ve vybraných případech žádat před prvním příjezdem do ČR, většinou však až v návaznosti na dlouhodobé vízum během pobytu v ČR. Vydává se maximálně na 2 roky.

Povolení k dlouhodobému pobytu je biometrická čipová karta.

**Naučte se rozumět rozdílu mezi dlouhodobým vízem a povolením k dlouhodobému pobytu!
Rozumět těmto pojmům se vyplatí!**

KDO ROZHODUJE O VAŠÍ ŽÁDOSTI?

O žádosti o schengenské vízum rozhoduje zastupitelský úřad, u kterého si žádost podáte. O žádosti o dlouhodobé vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu rozhoduje Ministerstvo vnitra ČR, kterému zastupitelský úřad vaši žádost pošle.

ZVAŽUJI ODJEZD DO ČR

CHCI V ČR STUDOVAT

Pokud chcete v ČR studovat a vybrali jste si již vysokou nebo vyšší odbornou školu, která vás zaujala, ověřte si následující informace:

- Bude se jednat o „studium“ podle zákona o pobytu cizinců v ČR, nebo o studium, které do této kategorie nespadá? (Ověřte si u školy v ČR nebo na www.imigracniportal.cz v sekci „Informace pro školy a studenty“.)
- Jak dlouho budu v ČR studovat? (Ověřte si u školy v ČR)

Pokud hodláte v ČR studovat déle než 90 dnů, v závislosti na tom, o jaký typ studia se jedná, máte možnost žádat na zastupitelském úřadu ČR o následující typy víz nebo povolení k pobytu:

- **O povolení k dlouhodobému pobytu za účelem „studia“**, o které je oprávněn požádat na zastupitelském úřadu ČR cizinec, pokud na území ČR hodlá pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce a jde-li o studium podle zákona o pobytu cizinců ČR, s výjimkou vzdělávání ve střední škole nebo v konzervatoři, které není uskutečňováno v rámci výměnného programu nebo placené odborné praxe.

Na výsledek vaší žádosti budete čekat přibližně 60 dnů a s výsledkem vás bude kontaktovat zastupitelský úřad ČR. Pokud se na vás nevztahuje vízová povinnost, můžete po sdělení výsledku přicestovat do ČR a do 3 dnů po příjezdu se dostavit na pracoviště Ministerstva vnitra (k registraci a poskytnutí biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu). Zde si později také vyzvednete průkaz o povolení k pobytu. Pokud se na vás vízová povinnost vztahuje, vystaví vám pro cestu zastupitelský úřad ČR „vízum k převzetí povolení k pobytu“.

- **O dlouhodobé vízum za účelem „studia“**, o které je oprávněn požádat na zastupitelském úřadu ČR cizinec, pokud na území ČR hodlá pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce a jde-li o studium podle zákona o pobytu cizinců ČR. Vzdělávání ve střední škole nebo v konzervatoři v tomto případě nemusí být uskutečňováno v rámci výměnného programu a odborná praxe může být placená.

Na výsledek vaší žádosti budete čekat přibližně 60 dnů a s výsledkem vás bude kontaktovat zastupitelský úřad ČR, který vám také vízum vylepí do pasu. Do 3 dnů po příjezdu do ČR splníte na odboru cizinecké policie ohlašovací povinnost.

- **O dlouhodobé vízum za účelem „ostatní“** (tedy i vzdělávání), o které je oprávněn požádat na zastupitelském úřadu ČR cizinec, pokud na území ČR hodlá pobývat přechodně *po dobu delší než 3 měsíce* a jedná-li se o vzdělávací aktivity, které nejsou dle zákona o pobytu cizinců ČR studiem.

Na výsledek vaší žádosti budete čekat přibližně 90–120 dnů a v závislosti na okolnostech i déle, a s výsledkem vás bude kontaktovat zastupitelský úřad ČR, který vám také vízum vylepí do pasu. Do 3 dnů po příjezdu do ČR splníte na odboru cizinecké policie ohlašovací povinnost.

Mezi náležitosti, které budete k žádosti dokládat v českém jazyce (u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Potvrzení o přijetí ke studiu nebo vzdělávání
- Doklad o tom, že máte zajištěno v ČR ubytování
- Doklad o tom, že máte dostatek finančních prostředků a můžete s nimi na území ČR disponovat
- Doklad o tom, že máte v ČR zajištěno zdravotní pojištění
- Výpis z rejstříku trestů ve vaší zemi
- Lékařská zpráva z vaší země (na žádost zastupitelského úřadu ČR)

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech žádosti, studiu a imigraci na www.imigracniportal.cz v sekci „Informace pro školy a studenty“.

Nezapomeňte, že:

- V případě, že vám bylo uděleno dlouhodobé vízum, musíte splnit do 3 dnů po příjezdu na území ohlašovací povinnost na odboru cizinecké policie, pokud ji za vás nesplní ubytovatel (kolej).
- Pokud přijíždíte do ČR k vyzvednutí povolení k dlouhodobému pobytu, můžete ohlašovací povinnost splnit ve stejné lhůtě též na pracovišti Ministerstva vnitra, kde zároveň splníte své povinnosti týkající se pořízení biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu.
- Pokud máte vízum nebo povolení k pobytu za účelem studia, musíte **po celou dobu být studentem**, tedy plnit účel pobytu. **Při studiu mohou cizinci pracovat i podnikat**, stále však musí plnit hlavní účel pobytu, tedy studovat.
- Pokud se rozhodnete **změnit školu**, musíte řádně ukončit studium na jedné škole a studium na nové škole musí na předchozí souvisle navazovat. Původní škola nahlásí Ministerstvu vnitra ukončení studia, na vás je nahlásit změnu a navazující novou školu. Změny se hlásí na pracovišti Ministerstva vnitra do 3 dnů.
- Potvrzení o studiu musíte mít od školy zajištěné i po dobu letních prázdnin nebo až do doby řádného ukončení studia (zkoušky, státnice apod.). Během vašeho studia v ČR můžete po dobu letních prázdnin odcestovat. Pokud v tu dobu budete mít v řízení jakoukoli pobytovou žádost, musíte svůj odjezd řádně nahlásit na pracovišti Ministerstva vnitra a zařídít si přebírání pošty.
- V případě vašeho **vyloučení ze školy** bude škola Ministerstvo vnitra o tomto informovat a může být zrušeno vaše vízum nebo povolení k pobytu.

CHCI V ČR PRACOVAT

Pokud chcete přijet do ČR pracovat, musíte mít již před příjezdem zajištěno v ČR zaměstnání.

Zjistěte si sami, jaká je současná nabídka práce v ČR, na http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/prociz/vmciz.

Nemusíte se vždy obracet na agenturu práce.

Pokud se rozhodnete spolupracovat se zprostředkovatelskou agenturou (agenturou práce), můžete si na internetu ověřit, zda má v ČR povinné povolení ke zprostředkování zaměstnání: http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace.

S agenturou, která toto povolení nemá, nespolupracujte.

Poplatek za zprostředkování práce u soukromých agentur by měl platit zaměstnavatel, nikoliv zaměstnanec!

1. DLOUHODOBÉ VÍZUM ZA ÚČELEM ZAMĚSTNÁNÍ

Občané třetích zemí mohou v ČR pracovat na pozicích, na které nebylo možno nalézt vhodného uchazeče o zaměstnání evidovaného v ČR. ČR má právo stanovit počet osob ze třetích zemí, kterým umožní v ČR pracovat, případně nadále neprodloužit jejich povolení k zaměstnání, které jim bylo vydáno. Má také možnost kdykoli stanovit nové podmínky pro vstup a pobyt v ČR za prací dle situace na trhu práce.

Pokud již máte v ČR nabídku práce, budete dále potřebovat:

- Povolení k zaměstnání, které vám zajistí zaměstnavatel
- Dlouhodobé vízum za účelem „zaměstnání“

Na výsledek vaší žádosti budete čekat přibližně 90–120 dnů a v závislosti na okolnostech i déle. S výsledkem vás bude kontaktovat zastupitelský úřad ČR, který vám také vízum vylepí do pasu. Do 3 dnů po příjezdu do ČR musíte splnit ohlašovací povinnost na odboru cizinecké policie.

Mezi náležitosti, které budete k žádosti dokládat v českém jazyce

(u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Povolení k zaměstnání
- Doklad o tom, že máte zajištěno v ČR ubytování
- Doklad o tom, že máte pro cestu do ČR zajištěno cestovní zdravotní pojištění
- Výpis z rejstříku trestů ve vaší zemi
- Lékařská zpráva z vaší země (na žádost zastupitelského úřadu ČR)

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech při podávání žádosti o povolení

k zaměstnání na www.portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam a při podávání žádosti o vízum na www.imigracniportal.cz

v sekci „Občané třetích zemí“ – „Vízum k pobytu nad 90 dnů“.

2. DLOUHODOBÝ POBYT - ZELENÁ KARTA

Můžete si žádat o tři typy zelené karty v závislosti na tom, jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhli:

- typ „A“ – pro kvalifikované pracovníky s vysokoškolským vzděláním a klíčový personál
- typ „B“ – pro kvalifikované pracovníky na pracovních pozicích minimálně s požadavkem vyučen
- typ „C“ – pro ostatní pracovníky (bez vzdělání)

O zelenou kartu můžete žádat, pouze pokud jste občanem Australského společenství, Černé Hory, Chorvatské republiky, Japonska, Kanady, Korejské republiky, Nového Zélandu, Republiky Bosna a Hercegovina, Republiky Makedonie, Spojených států amerických, Srbska a Ukrajiny.

Na výsledek vaší žádosti o zelenou kartu budete čekat přibližně 30 dnů a v závislosti na okolnostech i déle.

O výsledku vás bude informovat zastupitelský úřad ČR. Pokud je žádost o zelenou kartu kladně vyřízena a nevztahuje se na vás vízová povinnost, můžete po sdělení výsledku přicestovat do ČR a do 3 dnů po příjezdu se dostavit na pracoviště Ministerstva vnitra (ke splnění ohlašovací povinnosti a poskytnutí biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu). Zde si později také vyzvednete průkaz o povolení k pobytu. Pokud se na vás vízová povinnost vztahuje, vystaví vám pro cestu zastupitelský úřad ČR „vízum k převzetí povolení k pobytu“.

Mezi náležitosti, které budete k žádosti dokládat v českém jazyce

(u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Číslo pracovní pozice pro zelené karty
- Doklad o vzdělání oficiálně uznaný českými úřady (tzv. nostrifikace) – pouze u karet typu „A“
- Doklad o splnění podmínek pro výkon regulovaného povolání, jde-li o výkon takového povolání
- Doklad o tom, že máte pro cestu do ČR zajištěno cestovní zdravotní pojištění
- Výpis z rejstříku trestů ve vaší zemi
- Lékařská zpráva z vaší země (na žádost zastupitelského úřadu ČR)
- Po příjezdu do ČR doklad o tom, že máte zajištěno v ČR ubytování

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech žádosti a o tomto tématu na

www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Povolení k dlouhodobému pobytu“ – „Zelená karta“,

nebo na http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam.

Zjistěte si sami, jaká je současná nabídka práce v ČR pro cizince na portálu Ministerstva práce a sociálních věcí

pro zelené karty na http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zelka/vm. Nemusíte se vždy obracet na agenturu práce.

3. DLOUHODOBÝ POBYT - MODRÁ KARTA

Modré karty jsou pouze pro pracovníky s ukončeným vysokoškolským vzděláním nebo vyšším odborným vzděláním, pokud studium trvalo alespoň 3 roky. Pracovní smlouva musí být se zaměstnavatelem podepsána před příjezdem na území ČR, respektive před podáním žádosti o modrou kartu. Pracovní smlouva musí být sjednána na dobu nejméně jednoho roku na zákonem stanovenou týdenní pracovní dobu, a dále musí obsahovat výši sjednané hrubé měsíční nebo roční mzdy odpovídající alespoň výši 1,5 násobku průměrné hrubé roční mzdy v ČR.

Na výsledek vaší žádosti o modrou kartu budete čekat přibližně 90 dnů a v závislosti na okolnostech i déle. O výsledku vás bude informovat zastupitelský úřad ČR. Pokud je žádost o modrou kartu kladně vyřízena a nevztahuje se na vás vízová povinnost, můžete po kladném vyřízení žádosti přicestovat do ČR a do 3 dnů po příjezdu se dostavit na pracoviště Ministerstva vnitra (ke splnění ohlašovací povinnosti a poskytnutí biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu). Zde si později také vyzvednete průkaz o povolení k pobytu. Pokud se na vás vízová povinnost vztahuje, vystaví vám pro cestu zastupitelský úřad ČR „vízum k převzetí povolení k pobytu“.

Mezi náležitosti, které budete k žádosti dokládat v českém jazyce

(u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Pracovní smlouva
- Doklad o vzdělání oficiálně uznaný českými úřady (tzv. nostrifikace)
- Doklad o splnění podmínek pro výkon regulovaného povolání, jde-li o výkon takového povolání
- Doklad o tom, že máte pro cestu do ČR zajištěno cestovní zdravotní pojištění
- Výpis z rejstříku trestů ve vaší zemi
- Lékařská zpráva z vaší země (na žádost zastupitelského úřadu ČR)
- Po příjezdu do ČR doklad o tom, že máte zajištěno v ČR ubytování

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech žádosti a o tomto tématu na www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Povolení k dlouhodobému pobytu“ – „Modrá karta“, nebo na http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam.

Zjistěte si sami, jaká je současná nabídka práce v ČR pro cizince na Portálu Ministerstva práce a sociálních věcí pro modré karty na http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/modka/vm. Nemusíte se vždy obracet na agenturu práce.

Nezapomeňte, že:

- Povolení k zaměstnání vás opravňuje k práci (vydává jej Úřad práce ČR) a slouží jako podklad pro žádost o vízum nebo povolení k pobytu za účelem zaměstnání. Povolení k zaměstnání a povolení k pobytu/vízum jsou dvě různá povolení. Vedle toho ale zelená a modrá karta jsou tzv. duální povolení, tzn. povolení k zaměstnání a povolení k pobytu v jednom!
- Pokud přijíždíte na dlouhodobé vízum, které je vydáváno na maximálně 6 měsíců, a v této době ztratíte zaměstnání nebo chcete změnit zaměstnání, vaše staré a nové povolení k zaměstnání musí na sebe navazovat. Mezera mezi zaměstnáními může být chápána jako neplnění účelu pobytu a může vám být kvůli tomu zrušeno dlouhodobé vízum.
- Pokud máte povolení k dlouhodobému pobytu a v době jeho platnosti ztratíte zaměstnání nebo chcete změnit zaměstnání, vaše staré a nové povolení k zaměstnání musí na sebe navazovat. Mezera mezi zaměstnáními může být maximálně 60 dnů, a to pouze ve zvláštních případech stanovených zákonem o pobytu cizinců a zákoníkem práce (tzv. ochranná lhůta). Jedná se například o případy, kdy ztratíte zaměstnání bez vlastního přičinění. Podpisem výpovědi dohodou ale ztrácíte ochrannou lhůtu 60 dní na hledání jiného zaměstnání.
- Pokud se vám nepodaří nalézt si nové zaměstnání, bude váš pobyt v ČR ukončen a budete se muset vrátit na vlastní náklady zpět do vaší země původu.
- Měli byste od zaměstnavatele vždy vyžadovat vlastní kopii pracovní smlouvy. Pečlivě si uschovávejte veškerou podepsanou dokumentaci se zaměstnavatelem! Trvejte na písemném záznamu veškerých pracovních ujednání. Podepisujte jen smlouvy, kterým rozumíte. Všechny typy pracovních smluv a dohod musí být vždy uzavřeny písemně. Písemná musí být i výpověď nebo dohoda o rozvázání pracovního poměru.
- Při odpracování zákonem stanovené týdenní pracovní doby 40 hodin máte nárok alespoň na minimální mzdu (přibližně 8000 Kč za měsíc = cca 427 USD = cca 333 EUR, nebo 48,10 Kč za hodinu).
- Měli byste si ověřit, zda za vás zaměstnavatel odvádí zdravotní a sociální pojištění. Je to jeho povinnost! Kartičku zdravotního pojištění musíte mít vždy u sebe!
- Pokud pracujete v nedůstojných, nehygienických nebo zdraví škodlivých podmínkách, obraťte se na pomoc na místní inspektorát práce (kontakty naleznete na www.suip.cz) nebo na Integrační centra či neziskové nevládní organizace. Je možné podat stížnost na zaměstnavatele na inspektorátech práce, máte-li podepsané dokumenty a jste-li ochoten svědčit.
- Pokud porušíte podmínky dané povolením k zaměstnání nebo pracujete bez povolení k zaměstnání, porušujete zákony České republiky. Za nelegální se například považuje i výkon práce mimo místo uvedené v povolení k zaměstnání. Tím pádem hrozí jak vám, tak vašemu zaměstnavateli vysoké pokuty. Navíc se budete jen těžko domáhat svých práv a mzdy na zaměstnavateli. V takové situaci jste velice zranitelný a hrozí vám množství rizik.

OVĚŘOVÁNÍ DOKUMENTŮ

- Pokud zaměstnavatel požaduje pro nahlášené volné pracovní místo odbornou kvalifikaci, cizinec je povinen předložit doklad osvědčující odbornou způsobilost pro výkon požadovaného zaměstnání. Uznání zahraničních vysvědčení a diplomů je také důležité, pokud chce daná osoba v České republice pokračovat ve studiu. K tomu, aby byly doklady o dosaženém vzdělání (diplomy a vysvědčení) považovány za rovnocenné a platné, je třeba je nechat uznat a získat k nim patřičný dokument, který toto uznání potvrzuje.
- **Nostrifikací** se rozumí uznání rovnocennosti dosaženého stupně zahraničního vzdělání (základního, středního, vyššího odborného nebo vysokoškolského) se vzděláním v České republice.
- Diplomy ze **základních, středních a vyšších odborných škol se nostrifikují na odborech školství příslušných Krajských úřadů**. K řízení o nostrifikaci je nutné doložit i obsah a rozsah studia. Doklady, pokud mezinárodní smlouva neukládá jinak, musí být legalizovány a přeloženy úředním překladatelem do českého jazyka.
- V případě **ověřování vysokoškolského diplomu** je nutné se **obracet přímo na veřejnou vysokou školu**, která uskutečňuje obsahově obdobný akreditovaný studijní program nebo na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, bylo-li vzdělání získáno ve státě, s nímž má ČR uzavřenu mezinárodní smlouvu o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o dosaženém vzdělání.
- U legalizace (ověřování listin) se také můžete setkat s pojmy **apostila a superlegalizace**. Smyslem apostily i superlegalizace je věrohodně prokázat skutečnost, že listina byla vydána nebo ověřena určitým justičním nebo správním orgánem příslušného státu anebo před ním podepsána. Ověřuje se tedy pravost úředního razítka a podpisu na listině, nikoliv obsah listiny samotné. Ověřování listin je potvrzení jejich pravosti s cílem vyloučení padělků.

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více informací na stránkách Ministerstva zahraničních věcí:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/overovani_listin/index.html nebo na stránkách Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/uznavani-vzdelani>. Nebo se obraťte na specializované neziskové organizace.

CHCI V ČR PODNIKAT

Pokud přijíždíte do České republiky na dlouhodobé vízum za účelem podnikání, vztahuje se na vás jakožto na podnikatele řada povinností. Ověřte si co nejvíce informací pokud možno sami a důvěřujte pouze oficiálním informacím.

Pokud přijedete do ČR za jiným účelem pobytu než účel podnikání a budete chtít začít podnikat, můžete o změnu účelu pobytu na podnikání požádat až po 2 letech legálního pobytu v ČR (respektive po 3 letech, pokud pobýváte v ČR za účelem společného soužití rodiny).

Podnikání v České republice může mít formu živnostenského podnikání nebo například formu účasti v obchodní společnosti.

Co se týče účasti na právnické osobě, tak oprávnění k pobytu za účelem účasti na právnické osobě se uděluje pouze členům statutárních orgánů právnické osoby. Cizincům, kteří jsou pouze společníky nebo členy právnické osoby (a nejsou členy statutárních orgánů), může úřad práce vydat povolení k zaměstnání, na jehož základě získají oprávnění k pobytu za účelem zaměstnání.

Cizinec by si měl dát pozor na rozdíl mezi podnikáním a zaměstnáním, protože v případě kontroly od inspektorátu práce mu může hrozit vysoká pokuta. Ubezpečte se, že podmínky vašeho podnikání jsou v pořádku s českými zákony. Za zaměstnání se například považuje i plnění úkolů vyplývajících z předmětu činnosti právnické osoby nebo družstva zajišťovaných společníkem, statutárním orgánem nebo členem družstva. Za pracovní činnost se považuje i vyslání zahraničním zaměstnavatelem na základě obchodní nebo jiné smlouvy uzavřené s tuzemskou právnickou nebo fyzickou osobou.

Následující text se vztahuje především na **podnikání živnostenské**.

Osoba, která samostatně vykonává výdělečnou činnost, tzn., podniká či provozuje jinou hospodářskou činnost, se označuje jako **osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)**. Živnostenské podnikání upravuje tzv. **živnostenský zákon**. Cizinci mohou v České republice podnikat v zásadě za stejných podmínek jako čeští občané.

ŽIVNOSTENSKÝ ÚŘAD

Tento úřad spravuje vydávání živnostenských oprávnění. Osoba s živnostenským oprávněním je v České republice také považována za podnikatele (osobu samostatně výdělečně činnou - OSVČ).

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Podnikatel má povinnost hradit si sám zdravotní pojištění.

Pokud přijedete do ČR s cestovním zdravotním pojištěním zařízeným ve vaší zemi původu, pak v případě prodloužení vašeho pobytu je potřeba sjednat nové komplexní zdravotní pojištění u pojišťovny, která je akreditována v ČR pro tuto činnost českými úřady.

OSSZ – OKRESNÍ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Problematickou sociálního zabezpečení spravuje v České republice OSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení. Každý podnikatel v ČR je povinen zaregistrovat se u OSSZ - okresní správy sociálního zabezpečení a sám si platit zálohy na sociální pojištění maximálně do 20. dne následujícího měsíce. Jakékoliv změny se OSSZ hlásí do 8. dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, kdy došlo ke změně.

Pokud máte vízum nebo povolení k pobytu za účelem podnikání, nesmíte se odhlašovat z OSSZ, a to ani v případě, že nějakou dobu nepodnikáte, nemáte příjem, nenacházíte se na území ČR atd.

Nesmíte mít dluhy na OSSZ, jinak vám hrozí zrušení víza nebo povolení k pobytu.

FINANČNÍ ÚŘAD

Cizinec, který obdržel živnostenské oprávnění, se musí registrovat na finančním úřadě, který mu přidělí „daňové identifikační číslo – DIČ“.

Každý, kdo podniká, má povinnost vést evidenci příjmů a výdajů, ze které se počítá základ daně. Každý, kdo podniká, má také povinnost podávat daňové přiznání obvykle do 31. března následujícího roku, a to i v případě, že nepodnikal celý rok anebo neměl vůbec žádný příjem. Na základě podaného daňového přiznání zaplatí podnikatel daň z příjmů.

Mezi náležitosti, které budete k žádosti dokládat v českém jazyce (u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Doklad o zápisu do živnostenského nebo obchodního rejstříku v ČR
- Doklad o tom, že máte zajištěno v ČR ubytování
- Doklad o tom, že máte dostatek finančních prostředků a můžete s nimi na území ČR disponovat
- Doklad o tom, že máte zajištěno zdravotní pojištění v ČR
- Výpis z rejstříku trestů ve vaší zemi
- Lékařská zpráva (na žádost zastupitelského úřadu ČR)

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech žádosti a o tomto tématu na **www.imigracniportal.cz** v sekci „Občané třetích zemí“ – „Vízum k pobytu nad 90 dnů“.

Nezapomeňte, že:

- Existuje velký rozdíl mezi podnikáním a zaměstnáním. Můžete se domnívat, že vykonáváte podnikatelskou činnost, namísto toho budete ale vykonávat činnost, která je dle českých zákonů považována za zaměstnání. V takovém případě vám hrozí vysoké pokuty za obcházení zákona o zaměstnanosti!
- Pokud přijedete do ČR za účelem podnikání, budete muset po celou dobu pobytu platit daně a sociální a zdravotní pojištění.
- Pokud budete chtít v ČR zůstat déle, budete muset doložit pravidelný finanční příjem pro vás a vaši rodinu. Není proto možné podnikat jen proto, abyste měli pobytové oprávnění, a nevykazovat dlouhodobě žádné příjmy z podnikání.
- Ověřte si co nejvíce informací sami z oficiálních zdrojů nebo za pomoci Integračních center a nevládních organizací.

PŘIJÍŽDÍM DO ČR

CO JE OHLAŠOVACÍ POVINNOST?

Vaši první povinností v ČR je ohlásit vaši přítomnost do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území ČR!

Pokud máte dlouhodobé vízum, hlaste se na odboru cizinecké policie dle místa pobytu v ČR.

Pokud přijíždíte do ČR na „vízum k převzetí povolení k pobytu“, tedy k vyzvednutí povolení k dlouhodobému pobytu, hlaste se na pracovišti Ministerstva vnitra, kde zároveň splníte své povinnosti týkající se pořízení biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu (viz dále).

Když plníte ohlašovací povinnost, předkládáte platný pas a vyplněný přihlašovací lístek (dostanete jej na pracovišti cizinecké policie nebo Ministerstva vnitra).

Můžete být požádáni o předložení dokladu o cestovním zdravotním pojištění.

Ohlašovací povinnost se nevztahuje na cizince, který tuto povinnost splnil u ubytovatele (hotel, studentská kolej).

Ohlašovací povinnost se rovněž nevztahuje na osoby mladší 15 let.

Adresy na pracoviště cizinecké policie a Ministerstva vnitra naleznete na www.imigracniportal.cz v sekci „Kontakty“. Pokud budete žádat o dlouhodobé vízum, tato kapitola se vás netýká!

CO JE BIOMETRIKA A BIOMETRICKÝ PRŮKAZ?

Biometrika znamená zobrazení tzv. biometrických prvků, to znamená zobrazení obličeje, otisky prstů a digitální podpis. Tyto tzv. biometrické údaje obsahují biometrické průkazy. Biometrické prvky se snímají prostřednictvím speciálních technických zařízení na pracovištích Ministerstva vnitra, kde se i vydávají biometrické průkazy.

Biometrika se týká občanů třetích zemí pobývajících v ČR na základě povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu. Nevztahuje se na občany třetích zemí pobývajících v ČR na základě víza.

Povolení k dlouhodobému pobytu se vydává ve formě průkazu o povolení k pobytu, který obsahuje nosič dat s biometrickými údaji.

Pokud byla kladně vyřízena vaše žádost o povolení k dlouhodobému pobytu, po příjezdu do ČR se dostavte osobně do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území ČR na pracoviště Ministerstva vnitra s platným cestovním dokladem k pořízení biometrických údajů, aby vám mohl být vyroben biometrický průkaz.

Po poskytnutí biometrických údajů budete do 60 dnů vyzván/a, abyste se opět dostavil/a na stejné pracoviště, kde si průkaz převezmáte a zaplatíte formou kolku (kolek se kupuje na poště) příslušný poplatek. Před převzetím průkazu opět poskytnete biometrické údaje, aby mohlo být ověřeno, že vyrobený průkaz správně funguje.

Vydaný průkaz o povolení k pobytu postačuje jako identifikační doklad pro váš pobyt v ČR. Pokud však budete chtít cestovat z/do ČR, budete potřebovat vždy i pas.

Pokud bez vážných důvodů nepřicestujete na území ČR, nedostavíte se na pracoviště Ministerstva vnitra za účelem pořízení biometrických údajů nebo si nepřevezmáte průkaz o povolení k pobytu, bude řízení o vaší žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu zastaveno.

Průkaz o povolení k pobytu pečlivě opatrujte, neboť jeho ztráta nebo poškození znamená vysoký poplatek za vydání nového průkazu.

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o tomto tématu na www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Biometrika“.

JAK SE HLÁSÍ ZMĚNY?

Během pobytu v ČR máte povinnost hlásit do 3 pracovních dnů změnu přijetí, osobního stavu, změnu údajů v cestovním dokladu a změnu údajů v průkazu o povolení k pobytu.

Máte též povinnost do 30 dnů hlásit změnu adresy v ČR. Hlaste změnu adresy ve stanovené lhůtě. Úřady vám mohou poslat poštou doporučené psaní s důležitým obsahem. Již 10 dnů od doručení na poštu bude psaní považováno za doručené, i když ho nepřevzmete.

Změny hlásíte osobně nebo písemně (doporučeným dopisem) na pracovišti Ministerstva vnitra. Skutečnost, zda musíte přijít osobně, nebo zda můžete změnu nahlásit písemně, si předem ověřte. V každém případě je potřeba dodržet lhůtu pro nahlášení změny a donést/zaslat originál nebo ověřenou kopii dokladu o této změně.

Je-li třeba v důsledku nastalých změn vydat nový průkaz o povolení k pobytu, budete povinni zaplatit příslušný poplatek.

Více o tomto tématu naleznete na www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Hlášení změn“.

JAK SI POBYT V ČR PRODLOUŽIT?

Pokud budete v ČR na základě dlouhodobého víza a rozhodnete se váš pobyt prodloužit, nejdříve 90 a nejpозději 14 dnů před koncem platnosti víza si můžete podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu. Musíte však mít stále stejný účel pobytu a doložit veškeré náležitosti této žádosti.

Pokud by váš stávající a plánovaný pobyt dohromady neměly přesáhnout 6 měsíců, požádal/a byste pouze o prodloužení platnosti víza. I v tomto případě musíte mít stále stejný účel pobytu a doložit veškeré náležitosti této žádosti.

Pokud budete v ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu a rozhodnete se váš pobyt prodloužit, nejdříve 90 a nejpозději 14 dnů před uplynutím platnosti tohoto povolení si můžete podat žádost o jeho prodloužení. I zde budete muset doložit veškeré náležitosti této žádosti.

Pokud žádost o prodloužení platnosti dlouhodobého víza nebo žádost o prodloužení pobytu na území nepodáte ve stanovené lhůtě, může to znamenat ukončení vašeho pobytu v ČR.

JAK JE TO S CESTOVÁNÍM DO JINÝCH ZEMÍ V SCHENGENU A EU?

Schengenský prostor je společné území států, na jejichž společných hranicích nejsou prováděny hraniční kontroly osob. Zrušená ochrana hranic je kompenzována zesílenou spoluprací a společnými pravidly pro ochranu vnějších hranic, policejní a justiční spoluprací, ochranu osobních údajů, vydávání víz a sdílení údajů v rámci Schengenského informačního systému. Jednotlivé státy schengenského prostoru si vyměňují informace. Porušení zákona v jednom státu a zanesení jména do Schengenského informačního systému (SIS) může způsobit zákaz vstupu nebo ukončení pobytu i v ostatních státech schengenského prostoru.

Schengenský prostor tvoří tyto státy:

Belgie, ČR, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Island, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko.

Ostatní členské státy EU nebo EHP, tedy Bulharsko, Irsko, Kypr, Lichtenštejnsko, Rumunsko a Velká Británie, nejsou součástí schengenského prostoru.

Občan třetí země může cestovat po území EU/Schengenu na základě platného cestovního pasu. Za cestovní doklad pro účely cestování po EU nelze považovat průkaz o povolení k pobytu vydaný ČR či jiným členským státem.

S dlouhodobým vízem nebo s povolením k dlouhodobému pobytu můžete cestovat i do jiných států schengenského prostoru, nicméně existují podmínky pro toto cestování. Co se týče cestování do zemí EU mimo schengenský prostor, musíte si ověřit na zastupitelském úřadu příslušného státu podmínky vstupu. Je možné, že budete potřebovat jejich vízum (i pro tranzitní prostory letiště). Seznam zastupitelských úřadů je například na stránkách Ministerstva zahraničních věcí na www.mzv.cz.

Více o tomto tématu naleznete na www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Cestování po EU/Schengenu“.

CHCI, ABY ZA MNOU DO ČR PŘIJELA POZDĚJI RODINA

KRÁTKODOBÉ POZVÁNÍ

Pro krátkodobou návštěvu si může vaše návštěva nebo vaši rodinní příslušníci požádat na zastupitelském úřadu ČR o *schengenské vízum* (do 90 dnů). Vy, jako zvoucí osoba, musíte vyplnit formulář Pozvání, který je k dispozici na pracovišti české cizinecké policie. Pozvání potvrzuje cizinecká policie.

Mezi náležitosti, které budou vaši rodinní příslušníci k žádosti dokládat v českém jazyce (u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Vyplněný a potvrzený formulář Pozvání
- Informace, která umožní posoudit jejich záměr opustit území ČR/schengenského prostoru před skončením platnosti víza (např. rezervace jízdenky/letenky, doklad o finančních prostředcích, doklad o zaměstnání, doklad o vlastnictví nemovitosti, doklad prokazující rodinné nebo pracovní vazby atd.)
- Doklad o tom, že mají zajištěno zdravotní pojištění platné v ČR

DLOUHODOBÉ VÍZUM ZA ÚČELEM „RODINNÝM“

Pokud pobýváte na území na dlouhodobé vízum nebo nejsou splněny podmínky pro vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny (viz níže), mohou vaši rodinní příslušníci podat žádost o *dlouhodobé vízum* za účelem „rodinným“. Je třeba zvážit, zda budete mít dostatečné finanční prostředky k tomu, abyste zajistili vaše rodinné příslušníky. Rozhodování o těchto žádostech může trvat až 120 dnů.

Mezi náležitosti, které budou k žádosti dokládat v českém jazyce (u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Rodný nebo oddací list prokazující rodinný vztah
- Doklad o tom, že mají zajištěno v ČR ubytování
- Doklad o tom, že mají dostatek finančních prostředků a mohou s nimi na území ČR disponovat
- Doklad o tom, že mají zajištěno zdravotní pojištění platné v ČR
- Výpis z rejstříku trestů v jejich zemi
- Lékařská zpráva z jejich země (na žádost zastupitelského úřadu ČR)

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech žádostí pro vaše rodinné příslušníky na www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Vízum k pobytu do 90 dnů“ a „Vízum k pobytu nad 90 dnů“. Musíte zvážit, zda jste schopni rodinu finančně zajistit.

DLOUHODOBÝ POBYT ZA ÚČELEM SPOLEČNÉHO SOUŽITÍ RODINY

Vaši rodinní příslušníci si mohou také podat žádost o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny, pokud vy sám máte povolení k dlouhodobému pobytu a pobýváte na území ČR nejméně 15 měsíců. Je opět třeba zvážit, zda budete mít dostatečné finanční prostředky k tomu, abyste zajistili vaše rodinné příslušníky. Rozhodování o těchto žádostech může trvat až 270 dnů.

Mezi náležitosti, které budou k žádosti dokládat v českém jazyce (u cizozemských listin je nutný jejich ověřený překlad), bude mimo jiné patřit:

- Rodný nebo oddací list prokazující rodinný vztah
- Doklad o tom, že mají zajištěno v ČR ubytování
- Doklad o tom, že máte pravidelný finanční příjem pro vás a vaši rodinu
- Doklad o tom, že mají zajištěno zdravotní pojištění platné v ČR
- Výpis z rejstříku trestů v jejich zemi
- Lékařská zpráva z jejich země (na žádost zastupitelského úřadu ČR)

Je nezbytné, abyste si sami nastudovali více o jednotlivých náležitostech žádostí pro vaše rodinné příslušníky na www.imigracniportal.cz v sekci „Občané třetích zemí“ – „Dlouhodobý pobyt“ - „Účel sloučení rodiny“. Musíte zvážit, zda jste schopni rodinu finančně zajistit.

Nezapomeňte, že:

- Vaši rodinní příslušníci mohou žádat jak o dlouhodobé vízum, tak o dlouhodobý pobyt (mohou žádat až po 15 měsících vašeho pobytu v ČR). Dlouhodobé vízum bude zprvu uděleno maximálně na 6 měsíců, zatímco dlouhodobý pobyt maximálně na 2 roky.
- Pokud si vaši rodinní příslušníci v ČR naleznou po příjezdu práci, mohou během pobytu v ČR i pracovat, nicméně ve většině případů budou potřebovat povolení k zaměstnání.
- Předtím, než učiníte rozhodnutí, že chcete mít u sebe rodinu, musíte mít jistotu, že máte dostatečné příjmy na to, abyste je uživil. Toto budete muset věrohodně prokázat, až si vaši rodinní příslušníci budou podávat žádost o vízum nebo o dlouhodobý pobyt.
- Je vaší povinností posílat děti ve věku od 6 do 15 let do školy k získání povinného školního vzdělání. V opačném případě vám hrozí sankce.

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ V ČR

Každý, kdo pobývá v ČR, je povinen být zdravotně pojištěn.

V ČR existují dvě základní formy zdravotního pojištění – veřejné a komerční.

Veřejné zdravotní pojištění je určeno hlavně pro následující kategorie cizinců:

- Všechny cizince s povoleným trvalým pobytem
- Cizince – zaměstnance zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území ČR (hradí zaměstnavatel), bez ohledu na to jaké pobytové oprávnění mají (vízum, dlouhodobý pobyt)
- Občany členských států EU a jejich rodinné příslušníky (za určitých podmínek)
- Další vybrané skupiny (např. žadatele o azyl)

Komerční zdravotní pojištění (tzv. cestovní zdravotní pojištění), které je ryze soukromoprávním vztahem, je určeno hlavně pro následující kategorie cizinců (kromě cizinců s povoleným trvalým pobytem):

- Živnostníky (OSVČ) a jiné podnikatele
- Ekonomicky neaktivní rodinné příslušníky zaměstnanců, OSVČ, ale i dalších cizinců či dokonce českých občanů
- Studenty

Požadavky na cestovní zdravotní pojištění při pobytu do 90 dnů (na schengenské vízum) stanoví nařízení Evropské unie, tzv. vízový kodex.

Žádáte-li o dlouhodobé vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu na zastupitelském úřadě ČR, jste povinni pro svůj pobyt v ČR uzavřít komerční zdravotní pojištění kryjící náklady nutné a neodkladné zdravotní péče, včetně nákladů spojených s převozem nebo, v případě úmrtí, spojených s převozem tělesných ostatků. Výše sjednaného limitu pojistného plnění na jednu pojistnou událost musí být nejméně 60 000 EUR. Cestovní zdravotní pojištění nesmí vylučovat poskytnutí pojistného plnění v případě úrazu, ke kterému došlo z důvodu úmyslného jednání, zavinění nebo spoluzavinění pojištěného ani v důsledku požití alkoholu, omamných nebo psychotropních látek pojištěným.

Žádáte-li o dlouhodobé vízum, povolení k dlouhodobému pobytu nebo prodloužení pobytového oprávnění již v rámci vašeho pobytu na území, jste povinni uzavřít komerční zdravotní pojištění v rozsahu komplexní zdravotní péče, to znamená, že bez přímé úhrady nákladů na léčení pojištěným mu bude poskytnuta zdravotní péče s cílem zachovat jeho zdravotní stav z doby před uzavřením pojistné smlouvy. Z tohoto pojištění nesmí být vyloučena preventivní ani dispenzární zdravotní péče ani zdravotní péče související s těhotenstvím pojištěné matky a porodem jejího dítěte. Komerční zdravotní pojištění v rozsahu komplexní zdravotní péče může být uzavřeno pouze u pojišťovny oprávněné provozovat toto pojištění na území ČR.

Doklad o komerčním zdravotním pojištění se nevyžaduje, pokud prokážete, že náklady spojené s poskytnutím zdravotních služeb budou hrazeny na základě mezinárodní smlouvy nebo budou hrazeny jiným způsobem na základě písemného závazku právnické osoby, státního orgánu nebo na základě závazku obsaženého v policií ověřeném pozvání.

Pokud je cizinec zaměstnán, platí za něj zaměstnavatel navíc **sociální pojištění**. Pokud cizinec podniká, platí si sociální pojištění sám.

V případě, že neplníte svou účast na zdravotním a sociálním pojištění, tak jak to vyžaduje česká legislativa, hrozí vám neudělení nebo zrušení víza či povolení k pobytu.

NA CO SI DÁT POZOR? JAKÁ JSOU RIZIKA?

BEZPLATNÁ POMOC A INFORMACE

- V případě potřeby se obraťte na Integrovaná centra a nevládní neziskové organizace, jejichž úkolem je zdarma vám pomoci a poskytnout právní i sociální poradenství.

ZPROSTŘEDKOVATELÉ

- Neplatte zbytečně za vyřizování vašeho odjezdu a pobytu v České republice; většinu záležitostí si můžete zařídit i sami! Zjistěte si dostatek důvěryhodných informací přes zastupitelský úřad ČR nebo přes oficiální imigrační portál Ministerstva vnitra nebo prostřednictvím oficiálních Integrovaných center a nevládních neziskových organizací. Nespoléhejte se automaticky na informace, které jsou z jiných než oficiálních webových stránek.
- Pokud se rozhodnete pro zprostředkovatelské služby agentury práce, ověřte si, zda má platné povinné povolení ke zprostředkování zaměstnání. Seznam akreditovaných zprostředkovatelských agentur naleznete na portálu Ministerstva práce a sociálních věcí http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace.

OSOBNÍ DOKLADY A DOKUMENTY

- Nedávejte z ruky své osobní doklady (cestovní pas) a pořiďte si úředně ověřené kopie důležitých dokumentů. Vezměte si s sebou do ČR i další dokumenty týkající se dosaženého vzdělání, vzdělání vašich dětí (pokud cestují s vámi), očkovací průkazy či jiné důležité doklady.
- Biometrický průkaz o pobytu v ČR pečlivě opatrujte, neboť jeho ztráta nebo poškození znamená vysoký poplatek za vydání nového průkazu.

PLNÁ MOC

- Nepodepisujte všeobecnou plnou moc k vašemu zastupování v záležitostech, které si můžete nebo musíte zařídit sami (např. podpisy smluv, převzetí pošty aj.). Plná moc se používá na přesně vymezený rozsah zastupování pro konkrétní osobu nebo k přesnému datu, pro který je zastupování určeno.
- Veškeré písemnosti si pečlivě uschovávejte a dohody týkající se vaší práce uzavírejte vždy písemně pro případ vymahatelnosti vašich nároků a práv.

PRACOVNÍ PODMÍNKY

- Podmínky a náplň práce, kterou budete vykonávat, musí být domluveny již před příjezdem do ČR, a to písemně. V případě, že po příjezdu do ČR budete nuceni vykonávat jinou práci, než bylo dohodnuto, se kterou nebudete souhlasit, může jít o porušení zákona vaším zaměstnavatelem a tedy o trestnou činnost (podvod), v nejhorším případě o obchodování s lidmi za účelem nucené práce. V takovéto situaci se mohou ocitnout jak muži, tak ženy a poznáte ji například podle nedůstojného zacházení, špatných pracovních podmínek (přesčas, nehygienické podmínky, nebezpečná práce nebo zdraví ohrožující práce), splácení fiktivních dluhů či sexuálního či psychického vykořisťování. V takovém případě se ihned obraťte na specializované nevládní organizace (viz sekce kontakty) či na Policii České republiky, které vám pomohou se bránit. Vaše svědectví pomůže potrestat pachatele a ochráni před podobným vykořisťováním jiné cizince, jako jste vy.

DLUHY A BEZDLUŽNOST

- Dávejte si pozor na půjčování peněz, aby vás vaše dluhy a případná exekuce nedostaly do pasti a nezpůsobily vám problémy vedoucí až k nelegálnímu pobytu. Pokuty a následné penále se mohou týkat zdánlivě banálních záležitostí, jako je pokuta za jízdu na černo v hromadné dopravě, nezaplacené poplatky za televizi, nezaplacené splátky nakoupeného zboží, nezaplacený svaz popelnic nebo zdravotní a sociální pojištění.
- V ČR existuje registr dlužníků. Bezdlužnost je vyžadována také v souvislosti s vaší podnikatelskou činností a pobytovým oprávněním.

DODRŽOVÁNÍ ZÁKONA

- Porušení pobytových a pracovních povinností a všeobecně zákonů ČR může vést k vašemu vyhoštění z ČR, ale zároveň i k zanesení vašeho jména do Schengenského informačního systému (SIS). Znamenalo by to, že budete mít zákaz vstupu do všech států schengenského prostoru.

ZMĚNA ADRESY V ČR

- Hlaste změnu vašeho bydliště v ČR ve stanovené lhůtě. Úřady vám mohou poslat poštou doporučené psaní s důležitým obsahem. Již 10 dnů od doručení na vaši poštu bude psaní považováno za doručené, i když dopis nepřevzmete. Je také nutné, abyste měli přesně označenu poštovní schránku s vašimi jmény včetně zvonku tak, aby vás poštovní doručovatelka našla.

ÚSPORY PRO PŘÍPAD NOUZE

- Pokud je to možné, ponechávejte si uloženu finanční rezervu pro případ nečekané potřeby nebo návratu zpět do domovského státu.

DŮLEŽITÉ KONTAKTY V ČR

PŘED ODJEZDEM DO ČR

Zastupitelské úřady ČR, vydávání schengenských víz:

- Ministerstvo zahraničních věcí ČR** – Odbor konzulárních koncepcí a metodiky
www.mzv.cz, e-mail: kkm@mzv.cz

PO PŘÍJEZDU DO ČR

Veškeré pobytové záležitosti, prodlužování pobytu, hlášení změn:

- Ministerstvo vnitra ČR** – Odbor azylové a migrační politiky (OAMP)
www.imigracniportal.cz – zde získáte kontakty na pracoviště Ministerstva vnitra v regionech
Pro dotazy můžete kontaktovat:
Infolinka Ministerstva vnitra v češtině a angličtině: tel: (+420) 974 832 421, (+420) 974 832 418
E-mail: pobyty@mvcz.cz

Kontrola pobytu, ověření formuláře Pozvání, ohlašovací povinnost po příjezdu na území:

- Policie ČR – Služba cizinecké policie**
www.policie.cz/clanek/informace-pro-pobyt-cizincu.aspx

Práce v ČR, informace, zprostředkovatelské agentury, volná pracovní místa (i pro cizince):

- Ministerstvo práce a sociálních věcí**
Práce cizinců v ČR: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam
Zprostředkovatelské agentury práce: http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zpr_prace
Úřady práce: <http://portal.mpsv.cz/upcr>
Inspektoráty práce: www.suip.cz/

Bezplatné informace a poradenství:

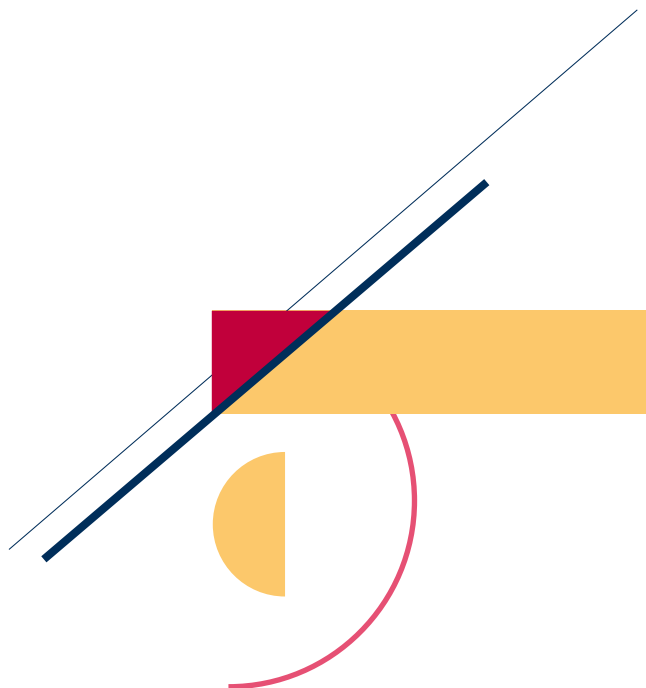
- Integrační centra – www.integracnicentra.cz**
Integrační centra naleznete téměř ve všech krajích České republiky. Integrační centra vám zdarma poradí, na kterém úřadě můžete vyřídit své záležitosti, nabídnou vám kurzy češtiny, poradenství, tlumočení a řadu dalších služeb. V Integračních centrech je vždy k dispozici internet – pracovníci Integračních center vám s obsluhou internetu poradí a pomohou.
- Nevládní neziskové organizace (NNO)** – na webových stránkách **www.cizinci.cz** lze nalézt veškeré kontakty v sekci Adresář kontaktů.
NNO nabízejí bezplatné poradenství sociální i právní, kurzy češtiny, asistenci při jednání na úřadech či doprovod na tato jednání případně k lékaři či při jednání se školou, tlumočení a překlady. Telefonicky se můžete se žádostí o radu a pomoc obrátit na kteroukoli NNO, i mimo místo vašeho bydliště. V různých regionech pak naleznete také neziskové nevládní organizace, kam můžete fyzicky dojít a nechat si poradit.

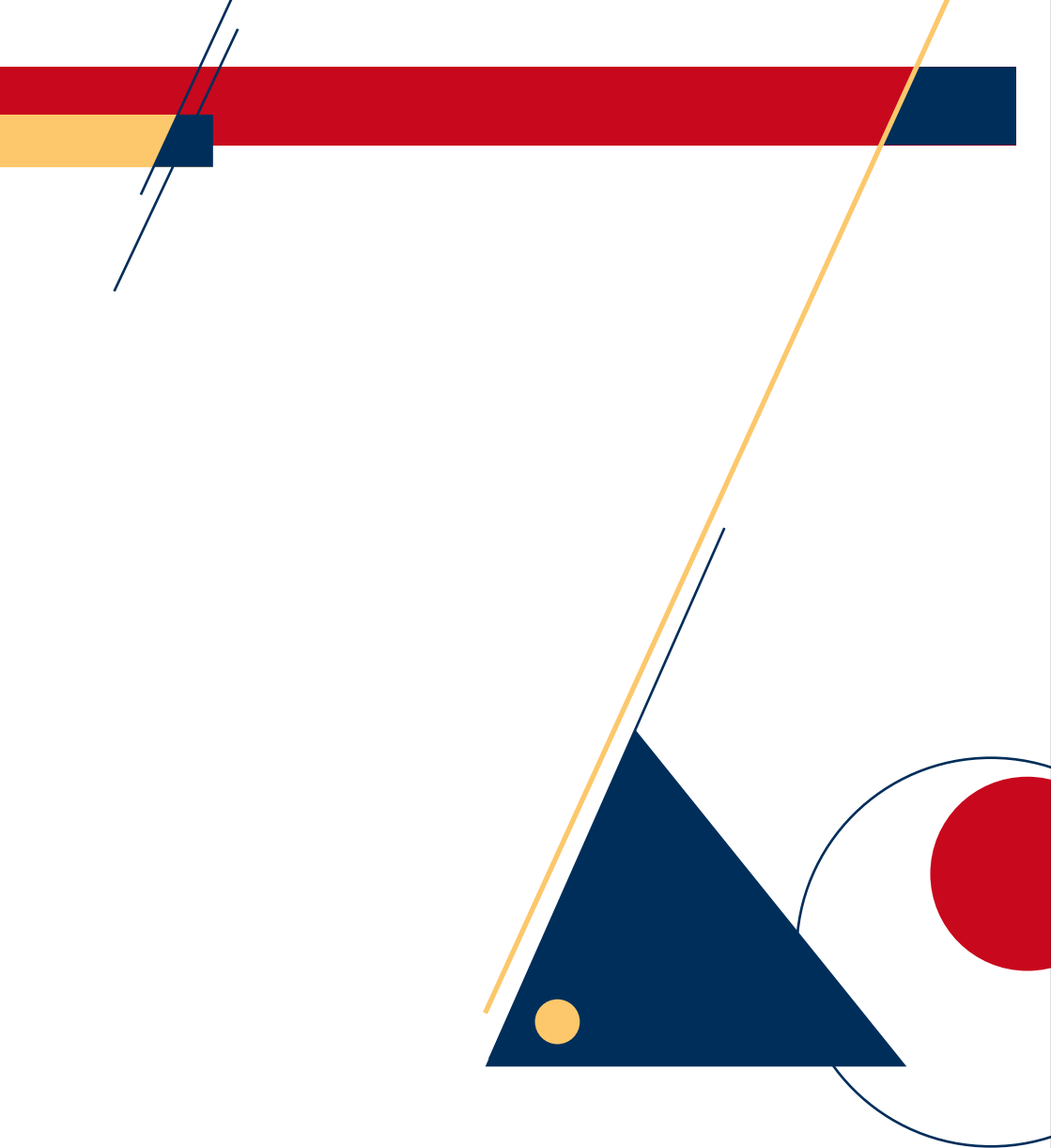
Zde uvádíme jen výběr některých organizací:

- **Organizace pro pomoc uprchlíkům – OPU** – právní a sociální poradenství
www.opu.cz, tel: (+420) 284 683 714, e-mail: opu@opu.cz
- **Poradna pro integraci – PPI** – právní a sociální poradenství
www.p-p-i.cz, tel: (+420) 224 213 426, e-mail: praha@p-p-i.cz
- **International Organization for Migration (Mezinárodní organizace pro migraci) – IOM**
poradenství, pracovní migrace, dobrovolné návraty,
www.iom.cz, tel: (+420) 233 37 01 60, e-mail: prague@iom.int
- **Centrum pro integraci cizinců – CIC** – pracovní a sociální poradenství
www.cicpraha.org, tel: (+420) 222 360 452, (+420) 222 362 142, e-mail: info@cicpraha.org
- **Sdružení pro integraci a migraci – SIMI** - právní a sociální poradenství
www.migrace.com, tel: (+420) 224 224 379, e-mail: poradna@refug.cz
- **InBáze Berkat** – právní a sociální poradenství
www.inbaze.cz, tel: (+420) 224 941 415, e-mail: info@inbaze.cz
- **Charita ČR** – pomoc cizincům v nouzi
www.charita.cz. Charita ČR má síť poboček po celé České republice.
- **Arcidiecézní Charita Praha – Středisko Migrace**
právní a sociální poradenství, krátkodobý nocleh v nouzi, pomoc obětem obchodování s lidmi
www.praha.charita.cz, tel: (+420) 605 26 84 44.
- **META** – poradenství ve vzdělávání pro mládež i dospělé, nostrifikace diplomů
www.meta-os.cz, tel: (+420) 222 521 446, e-mail: info@meta-os.cz
- **La Strada** – pomoc obětem vykořisťování a obchodování s lidmi
www.strada.cz, SOS linka: (+420) 222 717171, Infolinka: (+420) 800 077 777

Imigrační portál EU:

- <http://ec.europa.eu/immigration>

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Brožura vznikla v rámci projektu spolufinancovaného Evropskou unií z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a Ministerstvem vnitra České republiky.